

Portál Pomoc učitelům
[online, 5. 9. 2012].
Dostupné z:
[http://pomocucitelum.cz/
/katalog-ucebnich-
materialu/anglicky-
jazyk/slepa-mapa-
evropy---hlavni-mesta-
jsou-hvezdickou-
211.html](http://pomocucitelum.cz/katalog-ucebnich-materialu/anglicky-jazyk/slepa-mapa-evropy---hlavni-mesta-jsou-hvezdickou-211.html).

Neklid na východní frontě

V Rumunsku probudil boj s korupcí temné instinkty diktátorů

Šimečka, Martin M. Respekt. 2012, roč. XXIII, č. 30, s. 22 – 23. ISSN 0862-6545.

Úryvek č. 2

(...) Pravicová opozice vyčerpaná vnitřními spory, reformami, škrtý, kvůli nimž ji opustily masy voličů, hovoří o mocenském puči, protestují i rumunští intelektuálové, například nositelka Nobelovy ceny za literaturu Herta Müllerová (původem je z Rumunska) nebo Cristian Mungiu, režisér slavného filmu 4 měsíce, 3 týdny a 2 dny, a světová média rozebírají, zda má Rumunsko blíže k Orbánovu Maďarsku nebo Janukovyčově Ukrajině.

EU zasahuje

Rumunský případ tedy velmi názorně ilustruje, jak v postkomunistické Evropě ekonomická krize a důsledky korupce přerůstají v krizi politického systému. Současně ale ukazuje i to, že Evropská unie není tak bezmocná vůči svým členům, jak by se mohlo zdát. Předseda Evropské komise José Manuel Barroso si už 12. července zavolal Pontu do Bruselu a oznámil mu jedenáct požadavků EK, jejichž splněním má Rumunsko „neprodleně“ napravit situaci v zemi, včetně navrácení pravomocí Ústavnímu soudu.

Dočasný prezident Antonescu sice vzápětí prohlásil, že on „od nikoho s výjimkou parlamentu a rumunského lidu žádné rozkazy přijímat nebude“, už o týden později však premiér Ponta poslal Barrosovi dopis, v němž se zavazuje k nápravě.

Co způsobilo tak rychlý – jakkoli možná jen formální – obrat? EU má v ruce článek 7 Lisabonské smlouvy, který jí umožňuje pozastavit hlasovací práva země, jež sešla na scestí. To je považováno za tvrdý trest – také proto ještě nebyl použit. A v případě Rumunska má EU i další páku: může odkládat členství v schengenském prostoru, po kterém touží drtivá většina Rumunů. První hrozba už byla vyřčena, když eurokomisařka pro spravedlnost Viviane Redingová pro Financial Times řekla, že pokud se Rumunsko nevrátí k původnímu právnímu stavu, „země může ztratit léta v procesu plné integrace do EU“.

Rumunský případ ale ukazuje i jinou změnu k lepšímu: evropští političtí partneři ke svým stranickým kolegům z Východu přestávají zachovávat jindy tak posvátnou loajalitu. Ještě nedávno totiž evropská levice i pravice srdnatě bránila své hříšníky: například pravicová EPP dlouho mlčela, když Viktor Orbán v Maďarsku válcoval demokratické instituce.

Shodou okolností koncem června se právě v Bukurešti sešli levicoví europoslanci na výjezdové konferenci socialistické frakce Evropského parlamentu. Tehdy ještě Ponta jako předseda levicové PSD sklídl jejich potlesk za projev – jaká ironie – o důležitosti právního řádu. O čistkách a plánech na „uchvácení státu“, jež měl připraveny na další týden, nepadlo ani slovo.

Jenže uběhly jen dva týdny a šéf socialistické frakce Hannes Swoboda si Pontu zavolal na kobereček a prohlásil, že evropští socialisté plně stojí za Evropskou komisí a jejími požadavky vůči Rumunsku. Minulý týden pak vyzval rumunskou vládu a parlament, aby je co nejrychleji uvedla v život. A dobrou zprávou je, že podobně se zachovala letos v zimě i pravicová frakce Evropského parlamentu, když podpořila Evropskou komisi v jejím sporu s vládou Viktora Orbána.

Optický klam

To ovšem stále neznamená, že vzpurná země se pod tlakem EU postaví do pozoru. Na příkladu Maďarska lze vidět, že vláda občas sice ustoupí a změní zákony podle požadavků Bruselu, například že vrátí nezávislost centrální bance, v praxi však pokračuje dál v mocenském „uchvácení státu“. Rumunský parlament zase právě minulou středu, v den, kdy premiér Ponta Barrosovi slíbil, že už bude sekát dobrotu, odhlasoval omezení Ústavního soudu, takže mu znemožnil zrušit výměnu předsedů obou jeho komor, kterou už Pontova koalice zřejmě protiústavně provedla. Vinit však kvůli tomu Brusel ze slabosti by bylo přehnané. EU nebyla nastavena tak, aby diktovala státům veškerou demokratickou agendu – to je domácím úkolem jejich obyvatel. (...)